

Asia: Oikaisupyyntö koskien 4.2.2025 hyväksyttyä Porin kaupungin metsäohjelmaa (PRIDno-2024-4655)

Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry. ja Porin Lintutieteellinen Yhdistys PLY ry. ovat jättäneet valmisteluviranomaisille kaupungin metsäohjelmaluonnosta 2024 - 2044 koskevan lausunnon 3.10.2024.

Metsäohjelman valmisteluryhmään on kuulunut jäseniä teknisen toimialan lisäksi Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristötoimialalta sekä Tapio Palvelut Oy:stä.

Porin kaupungin alainen tekninen lautakunta on käsitellyt ja hyväksynyt metsäohjelman lautakunnan kokouksessa 4.2.2025.

Metsäohjelmaan on kirjattu sivulla 24, että kaupungin taajamametsissä (pinta-ala 1 290 ha) "vältetään kesähakkuita". Sen sijaan Tammen tilan (pinta-ala 1 530 ha) ja nk. monikäyttömetsien (pinta-ala 1 930 ha) osalta vastaavaa (sinänsä varsin löyhää) pesintöihin viittaavaa rajausta ei ole kirjattu.

Metsäohjelmaan tulee kirjata oikaisu koskien lintujen pesimäajan suojaa Tammen tilalla sekä kaupungin monikäyttömetsissä. Mielestämme ohjelmatekstin muotoilu on edelleen tämän erittäin tärkeän, lajien monimuotoisuutta tukevan, lain noudattamisen osalta selkeästi puutteellinen, jopa asiasta määräävien lakipykälien vastainen.

On olennaista huomioida ja selkeästi kirjata vuoteen 2044 ulottuvaan metsäohjelmaan Suomen luonnonsuojelulain 70 §:n sekä EU:n lintudirektiivin 12 artiklan pohjalta, että Porin

kaupunki tai kaupungin palkkaamat alihankkijat eivät suorita talousmetsissä avohakkuutoimenpiteitä laissa määriteltynä lintujen kriittisenä pesintäkautena. Myös muista intensiivisistä metsätyötoimenpiteistä, jotka voivat haitata pesintöjä, tulee tuona aikana pidättäytyä.

Metsäohjelmaan tulee myös selkeästi kirjata ne toimintaperiaatteet, joihin mahdollisten alihankkijoiden odotetaan metsätyötehtävissä sitoutuvan. Miten lintujen pesimärauha otetaan käytännössä huomioon maastossa? Kuka on vastuussa metsätyömaiden valvonnasta? Lintujen pesät voivat sijaita missä tahansa sekä maassa että puissa. Kuka huolehtii ja kantaa oikeudellisen vastuun siitä, että maasto on huolellisesti kartoitettu pesivien lintujen sekä näiden pesien ja poikasten osalta, jotta lakia ei rikota?

Pesintöjen onnistuminen linnustoltaan merkittävässä Satakunnassa vaarantuu monien muiden uhkatekijöiden lisäksi myös väärin ajoitettujen metsätyötoimenpiteiden vuoksi. Kymmenien tuhansien linnunpoikasten on arvioitu tuhoutuvan maassamme vuosittain painajaismaaisissa olosuhteissa. Suomen lajien uhanalaisuutta arvioivan Punaisen kirjan (2019) mukaan metsälintulajeistamme uhanalaisia on yhdeksän ja silmälläpidettäviä kahdeksan. Uhanalaisiksi luokiteltuja lajeja on suhteellisesti eniten juuri linnuissa.

Yhdistykset ovat konsultoineet asiassa Suomen luonnonsuojeluliiton oikeusneuvontaa. Asiantuntijalausuntoon viitaten esitämme oikaisuvaatimuksen tueksi seuraavaa

- Sekä luontodirektiivin 1 artiklan 1 kohdan että luonnonsuojelulain 68-70 §:n nojalla kaikki Suomessa luonnonvaraisina elävät lintulajit on rauhoitettu (ks. myös yhdistetyt asiat C-473/19 ja C-474/19, kpl 34 ja 35).*
- Kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien: 1) yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; 3) yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla.*
- Suomessa luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan alakohdat a-c on pantu täytäntöön luonnonsuojelulain 70 §:llä. Lain pykäläkohtaisissa perusteluissa todetaan, että koska luonnonsuojelulain säännös on muotoiltu niin, että se täyttää luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a-c alakohdan vaatimukset, komission luontodirektiivin tulkintaohjeella ja EU-tuomioistuimen oikeuskäytännöllä (esimerkiksi C-103/00, C-221/04 ja yhdistetyt asiat C-473/19 ja C-474/19) on tahallisuuden tulkinnan kannalta merkitystä. Myös korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa (esimerkiksi KHO: 2015:124) tahallisuuden edellytyksiä on arvioitu.*
- Oikaisuvaatimuksen tekijät huomauttavat, että tällä ratkaisulla lainsäätäjä on halunnut ulottaa luontodirektiivin tulkintavaikutuksen kaikkiin 70 §:n nojalla rauhoitettuihin eliölajeihin. Täten lintulajien häiritseminen ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on kielletty, kuten EU-oikeuskäytännössä on ruotsalaisia metsätaloushakkuuta koskevassa tapauksessa linjattu (C-473/19 ja C-474/19, kpl 82). Lintulajien tappaminen tai häiritseminen on kielletty myös silloin, kun sitä aiheuttaa esimerkiksi metsätaloustoiminnan vuoksi (C-473/19 ja C-474/19, kpl 78).*

- *Edelleen komission antamassa luontodirektiiviä koskevassa ohjeessa (Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC, Final version, February 2007) on todettu, että häiritsemisen pitää ilmetä tarkoituksellisen toiminnan seurauksena eikä vahingossa. Komission ohjeessa tarkoituksellisuuden tai tahallisuuden ei voida kuitenkaan katsoa tarkoittavan, että häiritsemisen tulisi ilmetä tavoiteltuna häirintänä, vaan riittävää on, että tarkoituksellisesta toiminnasta aiheutuva häiriö vaikuttaa suoraan suojeltuun lajiin haitallisesti. Haitalliset vaikutukset on ymmärrettävä eri tavoin lajin yksilöiden elinkierron aikana. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota lajille tärkeän pesimäajan suojaamiseen.*
- *Komission ohjeasiakirjan kohdan 2.3.2 a) mukaan luontodirektiivin 12 artiklan mukaisena häiritsemisenä olisi pidettävä kaikkea tahallista häirintää, joka voi vaikuttaa suojellun lajin eloonjäämismahdollisuuksiin, jälkeläistenhoitoon tai lisääntymiskykyyn tai joka johtaa lajin esiintymisalueen pienenemiseen tai lajin siirtymiseen muualle. Oikaisuvaatimuksen tekijöiden käsityksen mukaan hakkuutoiminta lintujen pesimäaikana johtaa kiellettyyn pesien hävittämiseen ja lintujen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikkenemiseen tai hävittämiseen.*

Kunnioittavasti,

Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry.

Porin lintutieteellinen yhdistys PLY ry.